

Kravtrapp og Innkjøpsmetodikk for bærekraftige innkjøp av emballasje

Lilleström, Norge 2020-03-05

Lars Josefsson, Västsvenska Kemi- och Materialklustret
Samordnare Klimat 2030

VÄSTSVENSKA
**Kemi- och
Materialklustret**

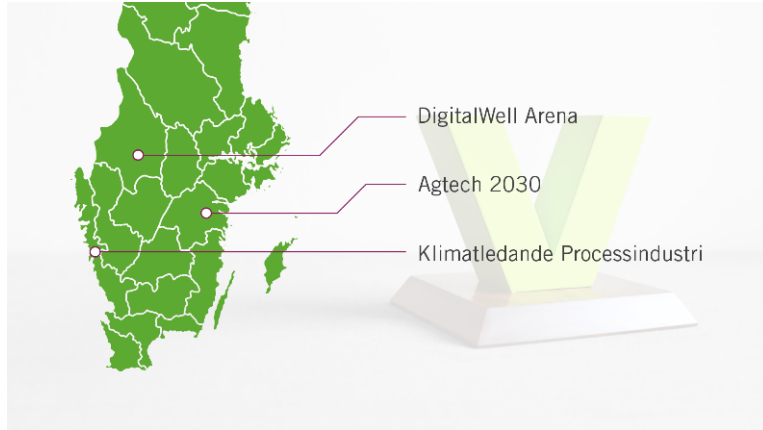
**KLIMAT
2030**
VÄSTRA GÖTALAND
STÄLLER OM

**Johanneberg
Science Park**

Klimatledande Processindustri

Tio års finansiering med målet att etableras som nationellt och internationellt starka och attraktiva innovationsmiljöer

Vision

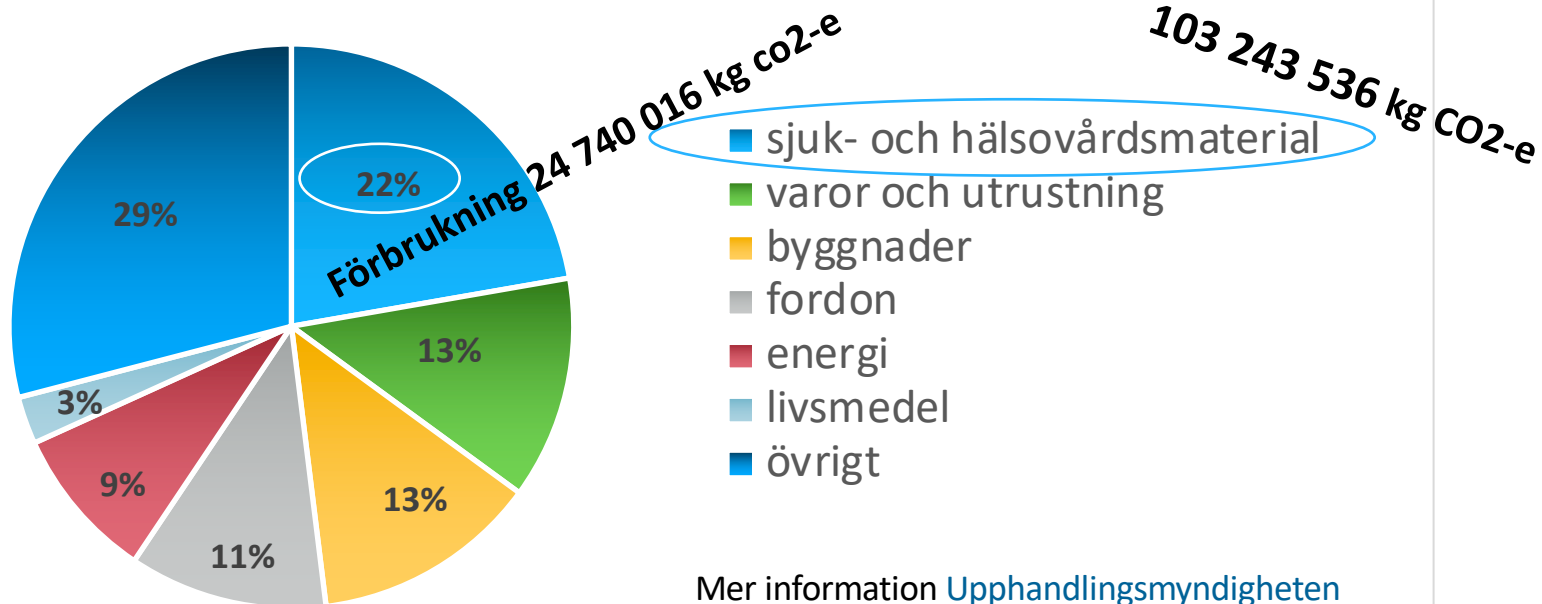
”En fossiloberoende
industriregion som är
världsledande inom
produktion av kemikalier,
material och drivmedel
baserade på **förnybara och
återvunna råvaror**”

Deltagarna utgår från Västsvenska Kemi- och Materialklustret

Uppskattning av klimatpåverkan från Västra Götalandsregionens inköp

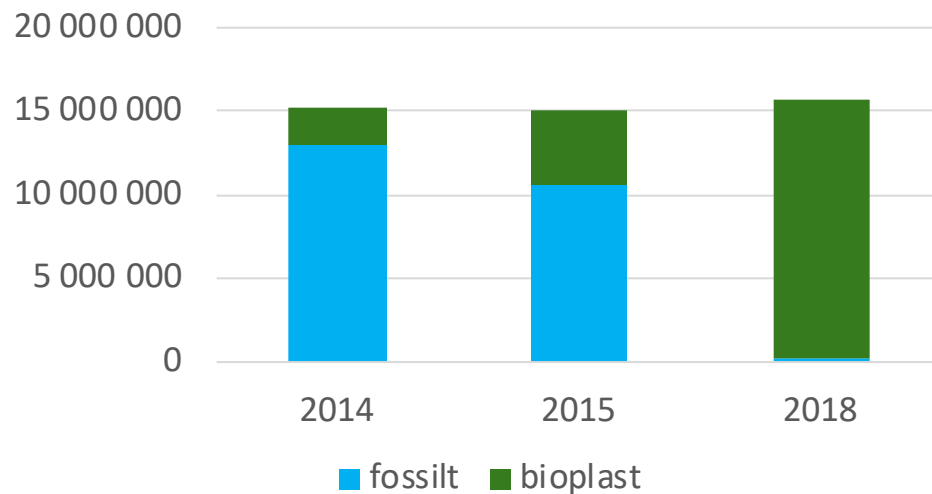

Sopsäckar 2013 till idag

- Kravställning 2013**
- Minst 70 % biobaserad polyeten
  - Verifikation genom kol-14 intyg
- Upphandling klar 1 juni 2014**

Sopsäckar VGR 2014-2018

Offentlig upphandling av plastbaserade produkter

9 maj 2017

13:00 Välkomna och förväntningar på dagen. Lars Josefsson

13:10 Göteborgs Stads hållbarhetsmål och VGR:s upphandling av biobaserade sopsäckar och plastpåsar.

Linda Nilsson Göteborg Stad och Jonna Bjuhr Männer, VGR

13:40 Materialaspekter kopplade till bioplaster. Johan Felix CIT.

14:00 Workshop Hur skulle man kunna formulera klimatkrav i en offentlig upphandling av sopsäckar och plastpåsar?

15:15 Fukt med nyttig shot

15:30 Genomgång av de gruppernas resultat

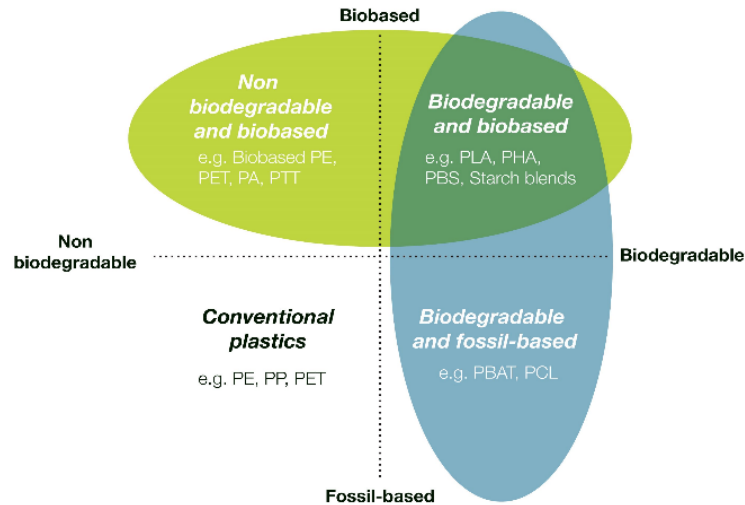
16:30 Eftermingel med wraps

 Det går inte att visa den länkade bilden. Filen kan ha flyttats, fått ett nytt namn eller tagits bort. Kontrollera att länken pekar på rätt fil och plats.

 Det går inte att visa den länkade bilden. Filen kan ha flyttats, fått ett nytt namn eller tagits bort. Kontrollera att länken pekar på rätt fil och plats.

Kort om bioplast

- **Bioplaster:** Plaster gjorda av **biobaserad råvara**, bionedbrytbara plaster, eller plaster som är både och
- **Biobaserad råvara** kommer från biomassa (från växtriket), främst från majs, och sockerrör. Även från t ex organiskt avfall (→biogas).

<http://www.european-bioplastics.org/bioplastics/materials/>

Hur verifiera att ett plastmaterial (ingående polymer) är biobaserat?

- Kol-14-metoden (C-14) – mät innehållet av kol-14

Den radioaktiva isotopen kol-14 finns i väldigt små mängder i atmosfärens koldioxid som tas upp av växter. Isotopen kol-14 är instabil och sönderfaller. Den finns därför inte kvar i fossil olja eller fossilt kol, medan biobaserade produkter som tillverkas idag från biomassa kommer att innehålla spår av kol-14.*

Finns standard/certifiering baserat på metoden

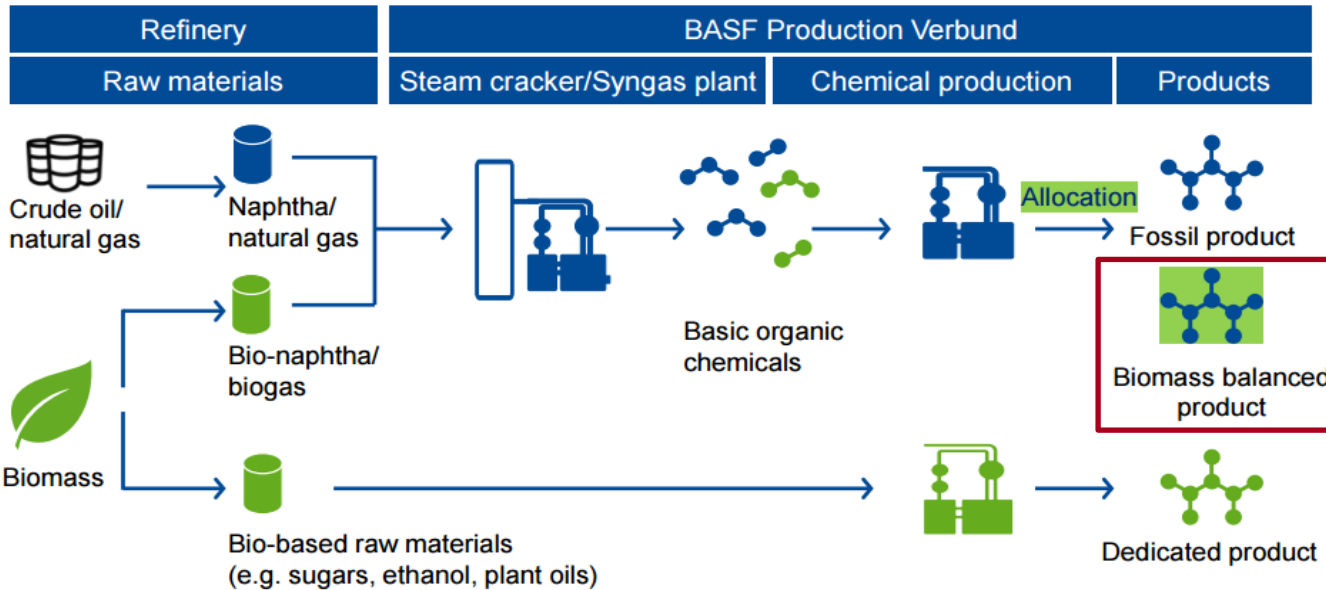

*Torbjörn Lestander, SLU

<http://www.slu.se/ew-nyheter/nyhetsarkiv/2012/3/identifierar-biobaserade-produkter-for-en-biobaserad-ekonomi/>

• Massbalansmetoden

- Kan tillämpas när en produktionsanläggning använder både biobaserad och fossil råvara för att framställa t ex en polymer ("plast")

BASF, Lars Gustavsson

http://www.gamenetwork.se/wordpress/wp-content/uploads/2015/08/2016-10-18-BioMass-Balance-BASF_ENG_GAME_GOT.pdf

Ursprung biomassa ("feedstock")

Gröda/agro (tex majs) – vanligast idag

Träd/skog

Alger/marin

Organiska restprodukter och avfall (tex matavfall)

→ socker, etanol, vegetabiliska oljor, biogas, etc

Certifiering på gång för hållbar "feedstock"

Sekundär plastråvara – återvunnen plast

Plastavfall: Ca 500 000 ton/år

I Sverige materialåtervinns ca 16 % av plastavfallet

Resten till energiutvinning

Målet är att öka materialåtervinningen av plast

Tillgång på tillräckligt stora volymer, av jämn kvalitet och till acceptabelt pris

Vilka hållbarhetskrav ska man ställa?

Krav på fossil CO2 reduktion. Typ ska minska de fossila CO2 utsläppen med minst 50%	Viktigt att ställa krav på biobaserad råvara?	Viktigt att ställa krav på återvunnen råvara?	Viktigt att ställa krav på <u>bionedbrytbar plast</u>	Biobaserat verifierat enligt C14	Biobaserat verifierat med massbalans	Viktigt ställa krav på ursprung biobaserad råvara (agro, skog, marin)	Viktigt att ställa krav på att råvaran ej är livsmedel
--	--	--	--	---	---	--	---

Det går inte att visa den länkade bilden. Filen kan ha flyttats, fått ett nytt namn eller tagits bort.

Kontrollera att länken pekar på rätt fil och plats.

Vilka hållbarhetskrav kan/ bör man ställa?

Hållbarhetskrav	
Relevant	Genomförbarhet
1 till 5	1 till 5

Olika perspektiv!

- **Köpare VGR/
Göteborgs Stad**
- **Industri/ Producenter**
- **Forskare**

Vilka hållbarhetskrav ska man ställa?

Exempel från workshopen

	Krav på fossil CO2 reduktion. Typ ska minska de fossila CO2 utsläppen med minst 50%		Viktigt att ställa krav på biobaserad råvara?	
	Relevant	Genomförbarhet	Relevant	Genomförbarhet
Köpare grupp 4	4	1	4	4
Kommentarer/ Motivering: Köpare				

Vilka hållbarhetskrav ska man ställa? Sammanvägning

Exempel från workshopen

Exempel från workshopen	Krav på fossil CO2 reduktion. Typ ska minska de fossila CO2 utsläppen med minst 50%		Viktigt att ställa krav på biobaserad råvara?	
	Relevant	Genomförbarhet	Relevant	Genomförbarhet
Köpare grupp 4	4	1	4	4
Kommentarer/ Motivering: Köpare				

	Krav på fossil CO2 reduktion. Typ ska minska de fossila CO2 utsläppen med minst 50%	Viktigt att ställa krav på biobaserad råvara?
	Poäng	Poäng
Köpare grupp 4	4	16

Vilka hållbarhetskrav ska man ställa?

Återvinningsbart kom som extra krav på workshopen!

Hållbarhetskrav

Relevant	Genomförbarhet
1 till 5	1 till 5

Krav på fossil CO2 reduktion. Typ ska minska de fossila CO2 utsläppen med minst 50%	Viktigt att ställa krav på biobaserad råvara?	Viktigt att ställa krav på återvunnen råvara?	Viktigt att ställa krav på <u>bionedbrytbar plast</u>	Biobaserat verifierat enligt C14	Biobaserat verifierat med massbalans	Viktigt ställa krav på ursprung biobaserad råvara (agro, skog, marin)	Viktigt att ställa krav på att råvaran ej är livsmedel
							

Workshop med Västsvenska Kemi- och Materialklustret 9 maj 2017

Klimatkrav i upphandling – slutsatser vi tog med oss:

- Massbalans som verifikat istället för enbart test med kol14 –metod
- Både biobaserade råvaror och råvaror från återvunnet material
- Bionedbrytbarhet viktigt men beror på produkttyp
- Försöka få med livscykelperspektivet även om det känns svårt

Innovation i ordinarie avtal

Utvecklingsmöjligheter

massbalans

Förändring i stort

biobaserat

återvunnet

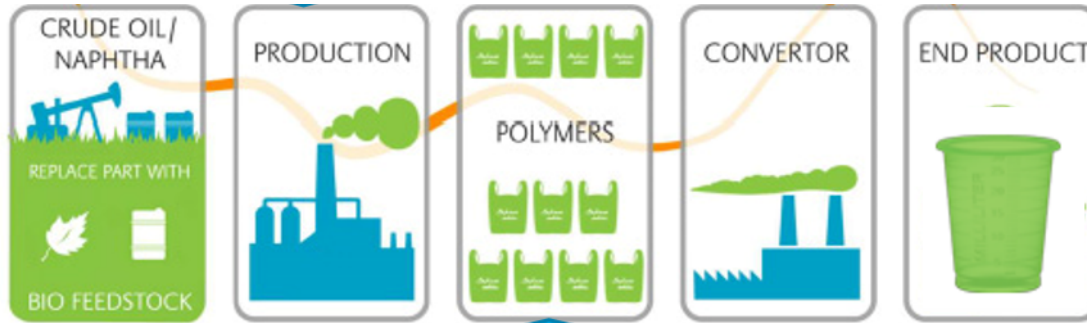
Medicinbägare

År 1: Provsérie och utvärdering

År 2: Påbörja leveranser

År 3: Minst 40 % av levererad volym

DELAR AV DEN AV DEN
FOSSILBASERADE RÅVARAN
ERSÄTTS AV FÖRNYBAR
RÅVARA I PROCESSERNA

GENOM ATT ANVÄNDA OBEROENDE
MASSBALANS-CERTIFIERING GARANTERAS
PROCESSEN AV FÖRNYBARA RÅVAROR PÅ
SPECIFIKA PRODUKTER.

≈11,6 ton mindre fossil råvara
Om alla medicinbägare ersätts i VGR

Exakta formuleringen av kravet!!

Krav medicinbägare:

Medicinbägare av förnybar råvara ska under år 1 av avtalstiden tas fram och från år 3 ska min 40% av volymen vara tillverkad av förnybar råvara.

Den förnybara råvaran ska komma från återvunnet material och/eller luft, hav/vatten eller skogsbruk.

År 1: Framtagande av provserie i förnybar råvara och utvärdering på en eller flera avdelningar där medicinbägare används idag.

År 2: Efter godkännande av provserie ska leveranser påbörjas.

År 3: Minst 40% av levererad volym ska vara tillverkad av förnybar råvara.

I samband med avtalsuppföljningen och senast 24 månader efter avtalsstart ska leverantören redovisa miljöpåverkan över livscykeln. Redovisningen ska vara i skriftlig form, på svenska, och minst omfatta information om kunskapsläget avseende klimatpåverkan, kemikalieanvändning och kunskap om påverkan från denna på människor, biologisk mångfald, vattenanvändning, och i vilken utsträckning råvaran härrör från hållbara källor och möjlighet till materialåtervinning.

Mikroformar av förnybar råvara

År 1: Provserie och utvärdering

År 2: Påbörja leveranser

År 3: Minst 80 % av levererad volym

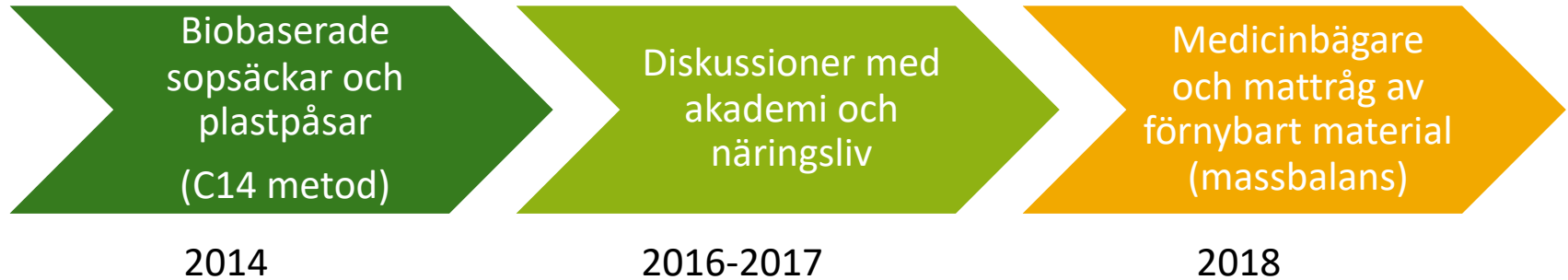
Ej i mål än!! Är i år 2.

Leverantören valde att gå på helt andra typer av råvarumaterial, cellulosebaserat.

Lärdom 1: Större utmaning. Kräver helt annan process, Enklare där ickefossil råvara kan ersätta befintlig råvara. Här Polypropen.

Lärdom 2: Skulle inte haft krav på svart färg.

Mål om att öka mängden förnybart och hållbart material i förbrukningsprodukter

Frågor?

Mer information: <http://www.vgregion.se/miljo>

Jonna Bjuhr Männer Miljöstrateg VGR jonna.bjuhr.manner@vgregion.se

Bistår gärna med kompletta inköpsunderlag mm.

Lars Josefsson lars.josefsson@johannebergsciencepark.com

Det går inte att visa den länkade bilden. Filen kan ha flyttats, fått ett nytt namn eller tagits bort.

Kontrollera att länken pekar på rätt fil och plats.